

Carta de deontologie a jurnaliștilor France Médias Monde

Având în vedere caietul de sarcini al France Médias Monde, Cartele precedente ale RFI și France 24, documentele naționale sau internaționale cum ar fi Carta de etică profesională a jurnaliștilor francezi elaborată inițial în iulie 1918, revizuită în ianuarie 1938 și în martie 2011, contractul colectiv de muncă la nivel național al jurnaliștilor, care se aplică tuturor operatorilor din sectorul media prin decretul din 2 februarie 1988 și Declarația privind obligațiile și drepturile jurnaliștilor (Carta deontologică de la Munchen, 24 noiembrie 1971), legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei, legea din 30 septembrie 1986 privind libertatea de comunicare și legea din 14 noiembrie 2016 privind întărirea libertății, independenței și pluralismului media, actuala Cartă a fost elaborată de către conducerea France Médias Monde împreună cu reprezentanții jurnaliștilor (sindicatul reprezentativ și asociațiile de jurnaliști).

Comitetul privind onestitatea, independența și pluralismul informațiilor și programelor, definit mai jos, a fost consultat în procesul de redactare a prezentei Carte.

Prezenta Cartă are obiectivul de a reaminti principiile esențiale privind deontologia jurnaliștilor cum ar fi principiile de independență, libertate, transparență, pluralism, onestitatea informațiilor, exprimarea pluralistă a curentelor de gândire și opinie, reprezentarea diversității populației și reprezentarea femeilor în cadrul programelor serviciilor editate de France Médias Monde. Își propune să reunească într-un document unic principiile și valorile care îi însușesc pe angajații France Médias Monde.

France Médias Monde este o societate națională de programe, instituție publică, care respectă principiul independenței editoriale ce garantează libertatea informației, libertate necesară și esențială pentru fundamentele și funcționarea unei democrații.

France Médias Monde își difuzează programele în numeroase limbi. Publicul său este situat în Franța și în restul lumii. Această specificitate necesită pe de o parte o atenție specială acordată formulărilor și termenilor utilizați pe toate suporturile de difuzare (într-adevăr trebuie prevenite și evitate orice contrasensuri sau neînțelegeri în mintea publicului, oricare ar fi limba de exprimare) și pe de altă parte vigilență asupra eventualelor consecințe ale difuzării conținuturilor sale în anumite zone geografice ale lumii, mai ales riscurile legate de securitatea persoanelor.

Jurnaliștii și conducerea France Médias Monde se angajează să respecte principiile enunțate în această Cartă. Astfel, conform articolului 2 bis din legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei, contractul de muncă semnat între un jurnalist profesionist și France Médias Monde implică aderarea la prezenta Cartă. Un exemplar al acesteia va fi înmănat fiecărui jurnalist la angajare precum și tuturor jurnaliștilor deja salariați ai France Médias Monde în termen de trei luni de la adoptarea prezentei Carte. Aceasta nu are obiectivul de a defini un nou cadru disciplinar și nu constituie o anexă a contractului de muncă.

Comitetul de întreprindere al France Médias Monde este informat anual asupra respectării de către întreprindere a articolului 2 bis din legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei menționat mai

sus, care are ca obiect protejarea jurnaliștilor contra presiunilor la care ar putea fi supuși în exercitarea profesiei.

Există un comitet privind onestitatea, independența și pluralismul informației și programelor, format din personalități independente și având misiunea să contribuie la respectarea principiilor de onestitate, independență și pluralism al informației și programelor reamintite prin prezenta Cartă. Modalitățile de funcționare ale acestuia sunt stabilite prin caietul de sarcini al France Médias Monde. Membrii acestui comitet sunt numiți de către consiliul de administrație al France Médias Monde, care se asigură de reprezentarea paritară bărbați-femei. Numirea este notificată CSA. Se poate autosesiza sau poate fi sesizat oricând de către orice persoană.

Acest comitet informează CSA și conducerea France Médias Monde despre orice situație care ar putea contraveni acestor principii. Anual publică un raport de activitate.

TRATAREA PROFESIONISTĂ A INFORMAȚIEI

O tratare profesionistă a informației necesită respectarea principiilor de integritate, imparțialitate și protecție a surselor jurnaliștilor.

Tratarea profesionistă a informației implică așadar:

- revendicarea accesului liber la toate sursele de informații care privesc viața publică și dreptul de a ancheta liber asupra tuturor faptelor care o condiționează;
- proscrisiunea oricărui mijloc neloyal și venal de obținere a unei informații. În cazurile în care securitatea sa, a surselor sale sau gravitatea faptelor îl obligă să își ascundă calitatea de jurnalist, acesta își va anunța superiorii și va oferi o explicație publicului de îndată ce va fi posibil;
- comunicarea faptelor cu onestitate, evitarea oricărei minciuni, aproximări, prejudecăți sau manipulări; jurnalistul consideră spiritul critic, veracitatea, exactitatea, integritatea, echitatea, imparțialitatea ca fiind pilonii activității de jurnalism;
- evitarea oricărui risc de confuzie în mintea publicului. Întotdeauna va conta exactitatea, iar conținutul informației (fotografii, imagini etc.) nu trebuie deformat;
- realizarea tuturor verificărilor necesare pentru a asigura difuzarea unei informații exacte publicului, indiferent de cerințele de rapiditate;
- dacă nu este sigură exactitatea unei informații și conducerile redacțiilor consideră totuși necesară transmiterea acesteia către public, informația poate fi difuzată, dacă este cazul, cu menționarea sursei și/sau a caracterului său condițional;
- precizarea clară a provenienței elementelor utilizate (imagini, document vizual sau sonor, arhive) atunci când caracterul este unul informativ;
- realizarea montajului cu discernământ și onestitate. Afirmările, sunetele, imaginile, sensul și acoperirea lor nu trebuie denaturate sau modificate;
- diferențierea faptelor raportate față de interpretări sau comentarii;
- ierarhizarea informațiilor și stabilirea importanței corecte a acestora fără a o exagera sau minimaliza, ținând cont de utilitatea și interesul pentru ca publicul să înțeleagă evenimentele și impactul acestora;
- refuzarea incitărilor la crimă, violență, ură, rasism, antisemitism, misoginism, homofobie, xenofobie și la toate formele de discriminare, intoleranță și stigmatizare. Eventuala difuzare a unor astfel de afirmații se decide în funcție de necesitatea comunicării informației către public. Se menționează clar numele autorului afirmațiilor precum și circumstanțele în care acestea au fost făcute;
- respectarea pluralismului și echilibrului punctelor de vedere. Informațiile trebuie tratate echitabil, onest, cu același nivel de exigență și atenție pentru diferitele opinii și puncte de vedere care se pot exprima pe marginea aceleiași informații, respectându-se ordinea publică, drepturile omului și demnitatea umană;
- asigurarea unei prezentări exacte a invitațiilor în platou (titlu, statut, angajament prezent și/sau trecut...) pentru a se evita orice confuzie.

RESPECTAREA PERSOANEI ȘI A DEMNITĂȚII UMANE

France Médias Monde veghează la respectarea persoanei și a demnității umane. Prin modul în care tratează informațiile și prin programele difuzate pe canalele sale, France Médias Monde se angajează în lupta împotriva tuturor formelor de discriminare.

Respectarea persoanei și demnității umane înseamnă mai ales:

- refuzul oricărei injurii, calomnii, defăimări sau acuzații fără fundament. Erorile publicate vor fi rectificate și se va respecta dreptul la replică al tuturor celor care doresc să și-l exercite. Dacă se justifică, se poate face uz de dreptul la replică în ambele sensuri, adică jurnalistul însoțește răspunsul sau rectificarea cu noi comentarii care pot la rândul său să conducă la un nou drept la replică;

- respectarea vieții private. Fiecare are dreptul să îi fie respectată viața privată. Totuși, comunicarea aspectelor de viață privată poate fi posibilă fără consimțământul persoanei respective dacă aceste aspecte au legătură cu actualitatea și această dezvăluire este necesară în cadrul unui subiect de interes general;

- respectarea prezumției de nevinovăție. Respectarea prezumției de nevinovăție se impune până la pronunțarea unei decizii definitive; este indispensabil să se menționeze după o condamnare fie că s-a făcut apel (recurs, recurs în fața curții europene a drepturilor omului etc.), fie că posibilitatea de a face apel este încă deschisă, atunci când termenul de prescriere nu a expirat. Atât timp cât nu s-a pronunțat o sentință de condamnare, legea interzice difuzarea imaginii persoanelor purtând cătușe, chiar dacă sunt blurate cătușele, în situația în care persoanele sunt identificate sau identificabile. Trebuie restrâns cadrul pentru ca acestea să nu fie vizibile;

- respectarea durerii și suferinței umane, evitându-se orice tendință voyeuristă sau orice indiscreție în prezentarea victimelor actelor de război, violență sau accidente de orice fel (decesul unor apropiați, persoane dispărute, familiile ostaticilor etc). Se va acorda o vigilență specială anunțării evenimentelor care implică decese. Trebuie astfel verificat în prealabil dacă decesele au fost confirmate de familie, de către un responsabil direct informat de situație sau de către o persoană autorizată și fiabilă (agent, purtător de cuvânt oficial...). Se va verifica sursa informației pentru a se asigura că nu este vorba de simple zvonuri care circulă pe alte mijloace media sau pe rețelele sociale;

- avertizarea publicului atunci când necesitatea de a informa impune difuzarea de imagini sau sunete care pot fi șocante;

- asigurarea protecției minorilor și respectarea legislației specifice care li se aplică;

- în caz de incertitudini privind aplicarea acestor reguli, jurnalistul își va consulta superiorii ierarhici.

CORRESPONDENȚELE DE RĂZBOI, ATENTATE, VIOLENȚE ARMATE ÎMPOTRIVA CIVILILOR

În tratarea acestor situații, France Médias Monde face toate eforturile pentru a concilia cât mai bine imperativul esențial de libertate a informației cu alte imperative de interes general:

În cadrul fiecărei redacții France Médias Monde există un proces intern specific de control și de validare a informațiilor înainte de difuzare.

În cazul acestui tip de evenimente:

- Nu se va difuza nicio imagine și niciun sunet care ar putea prejudicia securitatea, integritatea sau demnitatea persoanelor.

- Jurnaliștii se vor abține de la a contacta teroriști, autori de luări de ostatici sau ostatici, pentru a se evita orice risc de instrumentalizare și pentru nu a se pune în pericol securitatea persoanelor și derularea anchetelor. Orice luare de contact cu victimele, martorii sau apropiații lor trebuie să facă obiectul unei atenții speciale pentru a nu se aduce atingere securității persoanelor.

- Orice dezvăluire de informații va face obiectul unei atenții speciale, mai ales acele elemente privind identificarea teroriștilor, a autorilor de luări de ostatici sau modul acestora de operare. Aceleași precauții se impun pentru identificarea victimelor.

- Difuzarea mărturiilor reunite face obiectul unei atenții specifice pentru a nu se amplifica faptele sau a nu se transmite zvonuri, ținându-se cont de asemenea de starea psihologică a persoanei.

- Difuzarea de imagini sau sunete provenind din înregistrări de amatori trebuie asociată cu măsuri speciale de precauție (verificarea prealabilă sistematică, contextualizarea înregistrării și difuzării).

Jurnaliștii vor da dovadă de o vigilență crescută atunci când prezintă teroriști:

- Trebuie ținut cont de condițiile de difuzare (mai ales multidifuzările) pentru a se evita orice fenomen de punere în valoare și glorificare a actelor de terorism și autorilor acestora.

- Jurnaliștii vor evita să difuzeze elemente de propagandă (imagini, sunete, vocabular...). În cazul unei excepții de la această regulă, acestea trebuie contextualizate și li se va preciza originea.

INDEPENDENȚA ȘI RESPECTUL

France Médias Monde asigură jurnaliștilor săi mijloacele pentru exercitarea profesiei în condiții de totală independență și cu respectarea regulilor meseriei.

Este vorba despre:

- Respectarea

- Liniei editoriale a operatorului media pentru care lucrează
- Părerii colegilor
- Alegerilor superiorilor ierarhici

- Aplicarea dreptului de opoziție recunoscut jurnaliștilor prin articolul 2bis din legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei:

- Revendicarea dreptului de a nu divulga sursa informațiilor furnizate în mod confidențial gratuit și voluntar, cu singura excepție a imperativelor legale;
- Refuzarea tuturor presiunilor sau instrucțiunilor exterioare și acceptarea de directive redacționale numai din partea responsabililor de redacție;
- Refuzarea semnării de articole sau emisiuni modificate împotriva voinței sale; retragerea semnăturii dacă aceste modificări au loc fără știința sa;
- Refuzul unui act care contravine convingerilor sale profesionale și dispozițiilor prezentei Carte;

- Refuzul plagiatului;

- Coordonarea cu persoanele de pe teren, corespondenți sau trimiși speciali, care lucrează uneori în condiții dificile, mai ales în zonele de conflict, și respectarea constrângerilor de lucru ale acestora;

- Evitarea tuturor situațiilor care pot compromite integritatea jurnalistică sub influența grupurilor de presiune politice, economice, ideologice, religioase, sociale sau culturale;

- Refuzarea oricăror retribuții, cadouri, avantaje de orice natură, care ar putea aduce îndoieli asupra imparțialității informației;

- Refuzarea oricărei misiuni care seamănă, chiar și indirect, cu publicitatea și propaganda.

Jurnaliștii France Médias Monde trebuie să fie conștienți că pot fi percepți ca reprezentanți ai societății, mai ales atunci când sunt intervievați sau invitați să participe la o dezbateră. Este imperativ în aceste situații să se asigure că respectă regulile profesionale și deontologice și că nu compromit încrederea acordată, că nu încalcă valorile de etică, independență și imparțialitate ale societății din care fac parte.

MĂSURI DE PRECAUȚIE ÎN MEDIUL DIGITAL

Jurnaliștii France Médias Monde pot să fie percepuți ca reprezentanți ai societății și când publică pe bloguri, forumuri, rețele sociale și orice spațiu destinat schimbului public de informații. Într-adevăr, prezența jurnaliștilor pe aceste rețele angajează imaginea și responsabilitatea societății. De aceea este imperativ ca jurnaliștii să se asigure și în acest cadru că respectă regulile profesionale și deontologice, că nu compromit încrederea de care se bucură și că nu încalcă valorile de etică, independență și imparțialitate ale societății lor în mediul respectiv. În acest sens, se va ține cont de recomandările de mai jos:

Identitate

- Dacă un jurnalist dorește să fie activ pe o rețea socială, într-un cadru profesional și/sau pe un cont asociat cu societatea, își va informa superiorii ierarhici; un jurnalist prezent pe rețelele sociale într-un cadru profesional trebuie să se identifice clar și să indice funcția pe care o ocupă în cadrul France Médias Monde. Rămâne oricum responsabil de orice publică pe contul respectiv;

- Dacă un jurnalist dorește să se exprime într-un context privat pe o rețea socială, trebuie să deschidă un cont personal, separat în mod explicit de contul său profesional. Jurnaliștii nu trebuie să uite însă că persoana lor și funcția pe care o ocupă sunt deseori nedisociabile: prin urmare trebuie să fie de două ori mai precauți. Pentru evitarea oricăror confuzii, se recomandă adăugarea mențiunii „afirmațiile publicate nu reflectă poziția France 24, RFI, MCD” sau o formulă similară.

Comportament

- Jurnaliștii se vor abține de la orice comentariu care poate dăuna imaginii operatorului media pentru care lucrează.

- Jurnaliștii vor rămâne loiali operatorului lor media. Nu pot difuza informații care dăunează societății sau salariiilor acesteia. Își vor alerta superiorii ierarhici în cazul în care află că operatorul media sau confrății care lucrează acolo sunt atacați sau vizați pe rețelele sociale.

- Jurnaliștii trebuie să aibă grijă să nu difuzeze sau să susțină zvonuri sau informații neconfirmate, de exemplu republicându-le sau creând link-uri către o informație. Este nevoie de atenție mai ales înainte de publicarea, republicarea sau partajarea unui statut sau comentariu sau imagine fixă sau animată pe orice tip de rețea socială.

- Jurnaliștii vor rezerva operatorului media pentru care lucrează întâietatea pentru informațiile colectate în cadrul activității lor, publicându-le întâi pe conturile oficiale ale acestuia. În schimb, sunt liberi să publice pe conturile personale note personale, informații specifice privind domeniul lor de specializare sau actualitatea în general.

ROLUL MEDIATORULUI

În cadrul France Médias Monde există un mediator.

Mediatorul se asigură de respectarea deontologiei. Acționează ca intermediar între public și redacțiile France Médias Monde.

Principala misiune a mediatorului este a fi un ascultător al publicului. Contribuie astfel la stabilirea unei relații de calitate între public și France Médias Monde.

Mediatorul reunește observațiile, plângerile, criticile sau reclamațiile privind conținuturile difuzate de France Médias Monde și are misiunea de a le răspunde împreună cu directorii de redacție și jurnaliștii vizați.

Mediatorul poate decide în mod liber să dea curs solicitărilor care îi sunt transmise și, cu acordul părților, să își facă publică opinia.

Mediatorul este independent:

-avizul său este consultativ

- nu este reprezentantul conducerii și nici purtătorul de cuvânt al societății

Mediatorul poate sesiza Comitetul privind onestitatea, independența și pluralismul informațiilor și programelor cu privire la un caz specific sau o reflecție de interes general în domeniul său de competență.

Încheiat la Issy les Moulineaux, în data de 12 iulie 2017, în două exemplare originale, de către părțile semnatare:

Societatea France Médias Monde, reprezentată de:

Președinte - Director General, Marie-Christine Saragosse

Director RFI: Cécile Mégie

Director MCD: Souad El Tayeb

Director France 24: Marc Saikali

Mediator France Médias Monde: Jean-Pierre Constantin

Organizațiile sindicale reprezentative în societate, enumerate mai jos:

Pentru CFDT: Ludovic Dunod

Pentru CFTC: Rabya Oyssibrahim

Pentru CGT: Sabine Mellet

Pentru FO: Maria Afonso

Pentru SNJ: Nina Desesquelle

Asociațiile de jurnaliști, enumerate mai jos:

Pentru SDJ France 24: Alexandra Renard

Pentru SDJ RFI: semnătură ilizibilă